

Laidiens: 25.07.1995., Nr. 109

Ministru kabineta noteikumi Nr.214

Rīgā 1995.gada 18.jūlijā (prot. nr.38, 9.§)

Noteikumi par sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu

Izdoti Satversmes 81.pantā noteiktajā kārtībā

Noteikumos lietotie termini

Apdrošināšanas atlīdzība — naudas summa, ko izmaksā zaudējumu atlīdzināšanai.

Apdrošinājuma ņēmējs — fiziskā vai juridiskā persona, kas noslēgusi līgumu ar apdrošinātāju savās vai apdrošināto interesēs.

Apdrošināšanas gadījums — ceļu satiksmes negadījums, kuram iestājoties paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa saskaņā ar šiem noteikumiem.

Apdrošināšanas prēmija — maksājums par apdrošināšanu.

Apdrošinātājs — apdrošināšanas sabiedrība, kura tiesību aktos noteiktajā kārtībā saņēmusi licenci transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanai.

Apdrošinātāja atbildības limits — maksimāli izmaksājamās apdrošināšanas atlīdzības apmērs.

Apdrošināšanas termiņš — laiks, uz kuru noslēgts apdrošināšanas līgums.

Ceļu satiksme — attiecības, kas rodas, pa ceļiem pārvietojoties ar transportlīdzekļiem vai bez tiem. Šie noteikumi attiecas arī uz attiecībām, kas rodas, pārvietojoties ar transportlīdzekļiem vietās, kas nav ceļi, bet kurās ir iespējama transportlīdzekļu pārvietošanās.

Ceļu satiksmes negadījumā nodarītais zaudējums — naudas izteiksmē novērtējams satiksmes negadījumā nodarīts zaudējums trešās personas veselībai vai mantai.

Zaudējuma nodarītājs — transportlīdzekļa vadītājs, kura rīcība vai bezdarbība izraisījusi satiksmes negadījumu, kas radījis zaudējumu trešajai personai.

Latvijas Republikas Satiksmes birojs (tālāk tekstā — “Satiksmes birojs”) — Ministru kabineta izveidota valsts institūcija, kas koordinē transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu un veic pārējās šajos noteikumos paredzētās funkcijas.

Transportlīdzeklis — jebkurš sauszemes transportlīdzeklis: vieglais vai kravas automobilis, autobuss, motocikls, motorollers, traktors vai cita pašgājēja mašīna, piekabe, kā arī tramvajs vai trolejbuss, ko izmanto ceļu satiksmē.

1.pants. Apdrošināšanas objekts

Apdrošināšanas objekts — jebkura transportlīdzekļa īpašnieka vai tā likumīgā valdītāja (tālāk tekstā — “īpašnieka”) civiltiesiskā atbildība par ceļu satiksmes negadījumā nodarīto zaudējumu trešajai personai (tālāk tekstā — “civiltiesiskā atbildība”).

Transportlīdzekļu īpašniekiem — fiziskajām un juridiskajām personām — obligāti jāapdrošina civiltiesiskā atbildība par katru Latvijas Republikas ceļu satiksmē izmantojamo transportlīdzekli.

2.pants. Apdrošināšanas līguma noslēgšanas laiks un darbības termiņš

Transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība ir jāapdrošina, pirms transportlīdzekli sāk izmantot ceļu satiksmē.

Apdrošināšanas līgumu var noslēgt uz laiku no trim mēnešiem līdz vienam gadam. Ārvalstīs reģistrētajiem transportlīdzekļiem minimālais apdrošināšanas termiņš ir 15 dienas.

Ja līdz apdrošināšanas termiņa beigām transportlīdzekli atsavina vai arī jebkura iemesla dēļ pārtrauc tā lietošanu uz laiku, kas pārsniedz vienu mēnesi, apdrošinātājs, pamatojoties uz saņemto iesniegumu, pārtrauc apdrošinājumu un pēc polises saņemšanas atmaksā apdrošināšanas prēmijas attiecīgu daļu.

3.pants. Apdrošināšanas prēmijas un apdrošinātāja atbildības limiti

Ministru kabinets nosaka apdrošināšanas prēmiju apmēru un apdrošinātāja atbildības limitu apmēru:

- 1) apdrošināšanas prēmijas — atkarībā no transportlīdzekļa tipa, tehniskā raksturojuma un nozīmes;
- 2) apdrošinātāja atbildības limitu — pa atsevišķiem kaitējuma veidiem;
- 3) apdrošinātāja atbildības limita paaugstināšanas vai samazināšanas kārtību.

4.pants. Atbildība par transportlīdzekļa vadīšanu bez dokumenta, kas apliecina šī transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu

Transportlīdzekļa vadītājam, izmantojot transportlīdzekli ceļu satiksmē, jābūt līdzī dokumentam, kas apliecina šī transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu. Ja transportlīdzekļa vadītājs nevar uzrādīt šādu dokumentu, viņam piemēro sodu Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktajā kārtībā.

5. pants. Neapdrošināšanas sekas

Ja transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība nav apdrošināta un šis transportlīdzeklis tiek izmantots ceļu satiksmē, transportlīdzekļa īpašniekam Satiksmes birojā jāsamaksā naudas sods gada apdrošināšanas prēmijas trīskārtīgā apmērā un obligāti jāapdrošina transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība.

Ja transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība nav apdrošināta un ar šo transportlīdzekli ceļu satiksmes negadījumā nodarīts kaitējums, transportlīdzekļa īpašniekam Satiksmes birojā jāsamaksā naudas sods gada apdrošināšanas prēmijas seškārtīgā apmērā un obligāti jāapdrošina transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība.

6.pants. Nodarītais zaudējums sakarā ar veselības traucējumu

Ceļu satiksmes negadījumā sakarā ar veselības traucējumu nodarītais zaudējums ietver:

- 1) zaudējumus, kas cietušajai trešajai personai radušies:
 - a) sakarā ar pārejošu darba nespēju;
 - b) sakarā ar paliekošu darba nespēju;
 - c) sakropļojuma vai izķēmojuma dēļ;
- 2) izdevumus, kas nepieciešami citas cietušās trešās personas ārstēšanai un rehabilitācijai.

7.pants. Mantai nodarītais zaudējums

Ceļu satiksmes negadījumā trešās personas mantai nodarītais zaudējums ietver zaudējumus, kas radušies:

- 1) transportlīdzekļa bojājuma vai bojāejas rezultātā;
- 2) sakarā ar ceļu, ceļu būvju un ēku sabojāšanu vai iznīcināšanu;
- 3) sakarā ar cietušā apģērba un viņa mantas bojājumu vai iznīcināšanu;
- 4) veicot nepieciešamos darbus ceļu satiksmes negadījumā cietušo glābšanai vai nogādājot viņus ārstniecības iestādē;
- 5) sakarā ar cietušā ātrākai nogādāšanai ārstniecības iestādē izmantotā transportlīdzekļa bojājumu vai tā salona notraipīšanu;
- 6) sakarā ar transportlīdzekļu aiztransportēšanu no ceļu satiksmes negadījuma vietas;
- 7) sakarā ar ceļu satiksmes negadījumā bojātām mantām, kuras pieder citām ar satiksmes negadījumu nesaistītām personām.

8.pants. Personai nodarītais zaudējums sakarā ar pārejošu darba nespēju

Personai nodarītais zaudējums sakarā ar pārejošu darba nespēju ir nesaņemtie ienākumi par ārstniecības iestādes apstiprināto darba nespējas laiku, kuri tiek novērtēti šādos apmēros:

- 1) strādājošai personai — nesaņemtā vidējā darba samaksa, ko nosaka saskaņā ar likumiem, atskaitot ienākuma nodokli un pēc personai nodarītā veselības traucējuma saņemtos maksājumus no sociālās apdrošināšanas budžeta;
- 2) personai, kuras ienākumus veido honorāri, ienākumi no uzņēmējdarbības vai citas saimnieciskās darbības, ja tie zaudēti sakarā ar darba nespēju, — ar ienākuma nodokli apliekamais gada ienākums pirms apdrošināšanas

gadījumā, atskaitot ienākuma nodokli un pēc personai nodarītā veselības traucējuma saņemtos maksājumus no sociālās apdrošināšanas budžeta.

9.pants. Personai nodarītais zaudējums sakarā ar darba spēju paliekošu zudumu

Personai nodarītais zaudējums, kas radies sakarā ar darba spēju paliekošu zudumu, ir nesaņemtie ienākumi, kuri pilnīgas darba nespējas gadījumā tiek novērtēti šo noteikumu 8.pantā noteiktajā apmērā, bet daļējas darba nespējas gadījumā — ienākumu starpība, kuru nosaka, no aprēķinātā ienākuma atskaitot faktiskos ienākumus, kuri saņemti par zemāk atalgotu darbu.

Apdrošināšanas atlīdzību par personai nodarīto zaudējumu, kas radies paliekošas darba nespējas dēļ, izmaksā regulāri līdz laikam, kamēr saglabājas personai nodarītais veselības traucējums, vai arī līdz viņa nāvei, nepārsniedzot apdrošinātāja atbildības limitu.

10.pants. Personai nodarītais zaudējums sakarā ar cietušā ārstēšanu

Personai nodarītais zaudējums sakarā ar cietušā ārstēšanu ir izdevumi par cietušā nogādāšanu un ievietošanu ārstniecības iestādē, ārstēšanu, speciālo ēdināšanu pēc ārsta norādījuma, rehabilitāciju un (vai) cietušā apmācību veselībai atbilstīgas jaunas profesijas apgūšanai.

11.pants. Personai nodarītais zaudējums sakarā ar cietušā nāvi

Personai nodarītais zaudējums, kas radies sakarā ar cietušā nāvi, ir personām, kuras atradušās cietušā apgādībā, nodarītais zaudējums, kā arī bērnu izdevumi, nepārsniedzot atbildības limitu.

Personai nodarītie zaudējumi sakarā ar apgādnieka nāvi ir bojā gājušās personas nesaņemtie ienākumi, kuri tiek novērtēti šo noteikumu 8.pantā noteiktajā apmērā.

Ja zaudējumi ir nodarīti vairākām personām, aprēķinātais ienākums tiek dalīts ar to personu skaitu, kurām saskaņā ar šo pantu ir tiesības saņemt apdrošināšanas atlīdzību. Katrai personai izmaksājamā apdrošināšanas atlīdzība tiek samazināta par apgādnieka zaudējuma pensijas apmēru.

Personām, kuras atradušās bojā gājušā apgādībā, nodarīto zaudējumu atlīdzina:

1) bērniem — līdz pilngadības sasniegšanai vai līdz augstākās izglītības iegūšanai nepārtrauktu mācību gadījumā dienas nodaļā (izņemot pārtraukumus mācībās attaisnojošu iemeslu dēļ), bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai;

2) darba nespējīgai atraitnei (atraitnim), darba nespējīgiem bērniem un darba nespējīgiem vecākiem — līdz viņu darba spēju atjaunošanai, kā arī darba spējīgai atraitnei (atraitnim), ja ģimenē ir bērni vecumā līdz 8 gadiem.

Saskaņā ar šo pantu apdrošināšanas atlīdzību izmaksā, ja ceļu satiksmes negadījumā cietušā nāve iestājusies viena gada laikā pēc ceļu satiksmes negadījuma un tiesu medicīnas eksperts vai ārstniecības iestāde apliecina, ka tā cēloniski saistīta ar šo ceļu satiksmes negadījumu.

12.pants. Zaudējums sakarā ar transportlīdzekļa bojāeju

Transportlīdzeklis uzskatāms par bojā gājušu, ja tā atjaunošanas remonts nav tehniski iespējams vai arī tas ir ekonomiski nepamatots. Atjaunošanas remonts tiek uzskatīts par ekonomiski nepamatotu, ja paredzamās remonta izmaksas pārsniedz transportlīdzekļa vērtību pirms avārijas. Šajā gadījumā tiek izmaksāta transportlīdzekļa vērtība — apdrošināšanas atlīdzība, kas vienāda ar transportlīdzekļa vērtību pirms avārijas.

Zaudējums, kas radies sakarā ar transportlīdzekļa bojāeju, ir tā vērtības starpība pirms un pēc apdrošināšanas gadījuma, kā arī izdevumi par transportlīdzekļa aiztransportēšanu no ceļu satiksmes negadījuma vietas uz tā atlieku utilizācijas vietu.

Ja apdrošinātājs pilnībā atlīdzina zaudējumus sakarā ar transportlīdzekļa bojāeju, tam ir tiesības uz transportlīdzekļa atliekām.

13.pants. Zaudējums sakarā ar transportlīdzekļa bojājumu

Zaudējums, kas radies sakarā ar transportlīdzekļa bojājumu, ir izdevumi par tā atjaunošanas remontu, kuri radušies transportlīdzekļa īpašniekam ceļu satiksmes negadījumā cietušo cilvēku glābšanas dēļ, un citi izdevumi, kas saistīti ar attiecīgo ceļu satiksmes negadījumu, ieskaitot transportlīdzekļa aiztransportēšanu no ceļu satiksmes negadījuma vietas.

14.pants. Zaudējums sakarā ar ceļa, ceļa būvju vai citu materiālo vērtību bojājumu vai bojāeju

Zaudējums, kas radies sakarā ar ceļa, ceļa būvju un citu materiālo vērtību bojājumu vai bojāeju, ir starpība starp šī objekta vērtību pirms un pēc apdrošināšanas gadījuma, bet šo objektu bojājuma gadījumā — arī objekta priekšmetu atjaunošanas izmaksu vērtība un dabai nodarītais zaudējums. Mantai nodarītajā zaudējumā ieskaitāmi arī citi zaudējumi, kas radušies mantas īpašniekam (valdītājam) ceļu satiksmes negadījuma dēļ.

15.pants. Zaudējuma atlīdzināšana

Ceļu satiksmes negadījumā nodarītais zaudējums atlīdzināms nodarītā zaudējuma apmērā, nepārsniedzot apdrošinātāja atbildības limitu:

- 1) cietušajam, kas nav izraisījis ceļu satiksmes negadījumu, — pilnā apmērā;
- 2) cietušajam, kas daļēji vainīgs ceļu satiksmes negadījumā, — atkarībā no otrās puses vainas pakāpes.

Zaudējumu atlīdzina tā apdrošināšanas sabiedrība, kas apdrošinājusi zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību.

Ja līdz apdrošinātāja lēmuma pieņemšanai par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu nodarītos zaudējumus ir atlīdzinājušas citas apdrošināšanas sabiedrības, apdrošinātājam, kas apdrošinājis ceļu satiksmes negadījumu izraisījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, ir minētajām sabiedrībām jāatlīdzina izmaksātās atlīdzības summa, nepārsniedzot nodarītā zaudējuma apmēru un apdrošinātāja atbildības limitu.

Ja zaudējuma nodarītāji ir divi vai vairāki transportlīdzekļu vadītāji, kuru transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskā atbildība apdrošināta dažādās apdrošināšanas sabiedrībās, apdrošinātāji apdrošināšanas atlīdzību cietušajam izmaksā atbilstīgi katra transportlīdzekļa vadītāja vainas pakāpei, nepārsniedzot nodarītos zaudējumus.